

№ 39 (2026) С. 7–13
National Academy of Fine Arts and Architecture
Collection of Scholarly Works
«Ukrainian Academy of Art»
ISSN 2411–3034
Website: <https://journals.naoma.kyiv.ua/index.php/uam>

УДК 378.6.091.3:72.012]:001.891
ORCID ID: 0000-0003-2009-1491
DOI <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2026-39-1>

Анатолій Давидов
кандидат архітектури, доцент
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
anatoliy.davydov@naoma.edu.ua

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ПРАКТИКУ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ

Анотація. *Мета статті* – визначити доцільність використання наукових досліджень здобувачів вищої освіти другого та третього рівнів (магістрів та аспірантів) для обґрунтування навчальних проектних рішень, а також проаналізувати й узагальнити досвід поєднання теоретичних і практичних складових освітньої компоненти «Архітектурне проектування» для вдосконалення методики розробки і вимог до кваліфікаційного магістерського дослідження та курсових проектів. **Методи дослідження.** Узагальнення наявних бібліографічних джерел, аналіз навчального та проектного досвіду, системний підхід. **Результати дослідження.** Впровадження результатів дисертаційних досліджень у науково-проектну роботу здобувачів другого ступеня вищої освіти дає можливість отримати науково обґрунтовані проектні концепції та розширити наукові пошуки в обраному напрямку. **Висновки.** Результати можуть бути використані в навчальному процесі для формування нової методології архітектурного проектування з інтеграцією наукових досліджень у практику. **Ключові слова:** сучасна архітектура, архітектурно-планувальна організація, архітектурне проектування, навчальний процес, наукове дослідження, апробація.

EXPERIENCE OF IMPLEMENTING SCIENTIFIC RESEARCH INTO PRACTICE OF EDUCATIONAL PROCESS OF ARCHITECTURAL EDUCATION

Anatoliy Davydov
Candidat of Architecture, Associate Professor
National Academy of Fine Art and Architecture
anatoliy.davydov@naoma.edu.ua

Abstract. *The purpose* of this article is to determine the feasibility of using scientific research of second and third level higher education students (masters and postgraduates) to substantiate educational design solutions. To analyze and summarize the experience of combining theoretical and practical components of the educational component «Architectural Design» to improve the development methodology and requirements for qualification master's research and course projects. **The research methods.** Generalization of available bibliographic sources, analysis of educational and project experience, systematic approach. **The research anticipates.** The implementation of the results of dissertation research into the further scientific and project work of second-cycle higher education students makes it possible to obtain scientifically sound project concepts, and also provides an opportunity to expand scientific research in the chosen direction. **Conclusions.** The results can be used in the educational process to form a new methodology for architectural design with the integration of scientific research into practice. **Key words:** modern architecture, architectural and planning organization, architectural design, educational process, scientific research, testing.

Постановка проблеми. Наукові дослідження студентів та аспірантів факультету архітектури НАОМА стали невіддільною частиною методики архітектурного проектування сьогодні. Ще 15–20 років тому науковою діяльністю переважно займалися в аспірантурі. Студенти іноді писали аналітичні реферати у процесі навчання або обґрунтування до дипломних проектних рішень. Запровадження другого (магістерського) рівня вищої освіти спонукало до підвищення рівня та обсягу наукової роботи на архітектурних факультетах, особливо за умов навчання за освітньо-науковою програмою. Проте залишаються питання, пов'язані з суто практичними вправами фахової освітньої компоненти «Архітектурне проектування». На факультеті архітектури НАОМА в навчально-творчій майстерні А. Давидова було проаналізовано досвід цілеспрямованості наукових досліджень. Роз'яснення загальнофілософських питань і формування мови сучасної архітектури є одним із можливих шляхів конвергенції наукових концепцій та досліджень у розробці науково-практичних рішень в магістратурі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання проведення наукових досліджень та впровадження їхніх результатів у навчальне проектування розглянуті в обмеженій кількості джерел. Світову популярність отримали декілька книг, в яких описано стратегії та методи наукових досліджень архітектурної форми й інших аспектів архітектури. Варто зауважити, що автори акцентують увагу на зростаючій потребі проведення досліджень саме для сучасного процесу проектування.

Л. Гроат (Linda Groat) та Д. Ванг (Devid Wang) у книзі «Методи архітектурного дослідження» («Architectural Research Methods») [1] пояснюють зв'язок між проектуванням і науковим пошуком, розповідають про стратегії та методи дослідження архітектурних форм. Йдеться про історичні, кореляційні, експериментальні, імітаційні, логічні, тематичні та змішані методи.

А. Аксамія (Ajla Aksamija) у практичному посібнику «Методи дослідження в архітектурній професії» («Research Methods for the Architectural Profession») [2] пояснює, як обирати та користуватися методами дослідження під час роботи над науковою розвідкою. Авторка дає рекомендації щодо інтеграції досліджень у професійну архітектурну практику. Йдеться про те, що сучасне проектування вимагає тіснішого зв'язку між дослідженнями

та проектуванням, і для майбутнього архітектурної практики важливо, щоб дослідження стало невіддільною частиною архітектурної професії.

У практичному посібнику Р. Лукаса (Rey Lucas) «Методи дослідження в архітектурі» («Research Methods for Architecture») [3] розглянуто важливі аспекти досліджень в архітектурі та специфічні методики збору даних саме через візуальні й просторові інструменти. Автор знайомить із загальними основами виконання досліджень і пропонує як приклад добірку тематичних досліджень з екологічної психології, етнографії та картографії.

Проблемами методики проведення наукових досліджень в архітектурі займаються й українські вчені та педагоги. Загальні питання підготовки архітекторів, сучасні виклики в архітектурній освіті, науці та практиці розглядають відомі науковці О. Кайдановська та М. Габрель у статті «Професіоналізація в архітектурній освіті: проблеми підготовки архітекторів до професійної діяльності» [4]. Вони зауважують складність професійної компетентності архітектора, що поступово формується та інтегрує систему знань, навичок і досвіду, стає основою його професійної культури й особистої готовності до творчої роботи. У навчальному посібнику «Нормативно-методичні основи архітектурного проектування громадських будівель і споруд», виданому у КНУБА [5] відомими архітекторами-педагогами В. Куцевичем, Л. Бріднею та О. Рогожніковою розглянуті методичні основи наукових досліджень.

В Одеській державній академії будівництва і архітектури під авторством М. Крамаренко й Н. Колеснікова видані методичні вказівки [6], в яких містяться роз'яснення емпіричних та теоретичних рівнів дослідження, а також висвітлені питання організації й етапів проведення науково-дослідних робіт, магістерських кваліфікаційних досліджень та дисертацій. Лекційний курс професорки О. Кайдановської «Методика архітектурного дослідження і проектування» [7] в НУ «Львівська політехніка», поєднує методи аналізу архітектурних аналогів та системний підхід у побудові концепцій. Практично кожна архітектурна школа в Україні розробила курси лекцій та посібники, які пояснюють молодим архітекторам-науковцям систему й алгоритм вибору методів аналізу і проведення дослідження, описують методологію системного підходу в проектуванні та навчають формулювати висновки.

Виклад основного матеріалу. Наукові дослідження є невіддільною складовою навчального процесу за спеціальністю «Архітектура та містобудування». Вони сприяють розвитку критичного мислення, оволодінню сучасними методами проектування та підготовці студентів до вирішення складних професійних завдань. Освітньо-наукова програма другого (магістерського) рівня освіти на факультеті архітектури НАОМА містить компоненти, що потребують проведення наукових пошуків та досліджень з різних напрямків. Для засвоєння методики введено освітню компоненту «Основи наукових досліджень», яка передбачає вивчення студентами методів наукових досліджень в архітектурі, а також формування вмінь оформлювати результати досліджень у вигляді тез, доповіді з презентацією та публікації статті у наукових виданнях. Викладачами курсу є доценти, досвідчені педагоги та науковці К. Міхеєнко та А. Давидов. Результатом роботи стали публікації наукових здобутків студентів у збірниках щорічної Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації в архітектурі, дизайні та мистецтві» у вигляді тез та статей у «Віснику НАОМА» та «Збірнику наукових праць “Українська академія мистецтва”».

Основною метою навчального процесу є проведення наукової роботи безпосередньо під час виконання завдань з архітектурного проектування. Саме тому у 2023 році на факультеті архітектури НАОМА дисципліну «Архітектурне проектування» було трансформовано в курс магістерського рівня «Архітектурно-наукове проектування» в межах освітньо-наукової програми. Проведення наукових досліджень стає основою для формування науково-проектної концепції архітектурних рішень, які базуються на результатах аналізу наукового та практичного досвіду і враховують різнобічні аспекти: історичні, філософські, економічні, нормативні, психологічні тощо. Окрім практичних навичок, студенти засвоюють методи проведення наукових досліджень та вміння застосовувати функціонально-структурний, просторово-композиційний, середовищний, екологічний та системний підходи в процесі архітектурного проектування.

Кафедра архітектурного проектування факультету є платформою для створення унікальної методики архітектурного проектування, яка враховує ідентичність і традиції архітектурної школи НАОМА, сучасні вимоги формування архітектурного середовища

сталого розвитку, інноваційні підходи до архітектурно-просторового формування із застосуванням новітніх цифрових засобів проектування, інноваційних будівельних конструкцій та вимог енергозбереження. Проведення наукових досліджень стало невіддільною частиною навчання у всіх навчально-творчих майстернях факультету архітектури НАОМА.

Упродовж останніх десятиріч років у навчально-творчій майстерні А. Давидова проводилися дослідження з метою визначення основних особливостей сучасного формотворення архітектурних форм та пластичної мови архітектури сьогодення. Це було необхідно, щоб уникнути як спонтанності у проектних рішеннях, так і прямого запозичення ідей, форм та пластики у навчальному процесі. Окрім того, дослідження сприяли більш глибокому й усвідомленому підходу до використання сучасних технологій, конструкцій та прийомів проектування.

Такі пошуки і висновки знайшли своє втілення у дисертаційному дослідженні учениці майстерні Л. Тютіної «Еволюція пластичної мови архітектури громадських будівель ХХ століття» [8], яка була захищена у 2022 році, а також у наукових публікаціях керівника майстерні та його учнів. Основним напрямком досліджень навчально-творчої майстерні стало вивчення причин зміни стилевих напрямків в архітектурі ХХ століття. Окрім того, увага приділялася перспективам і принципам формування пластичної мови сьогодення з урахуванням новітніх технологій, вимог і трактувань. Важливо було визначити основні характерні прийоми та засоби формування сучасних архітектурних форм. Зауважимо, що в більшості досліджень, присвячених аналізу історії та еволюції архітектури і її пластичної мови, автори зосереджуються на минулих етапах розвитку, тоді як потенційні напрямки майбутньої еволюції розкриті недостатньо.

Концепція, що стала основою для визначення особливостей новітніх напрямків сучасної пластичної мови, базується на твердженні, що пластична мова архітектури ХХ століття мала суттєві відмінності від попередньої історії архітектури. Це обумовлене значними змінами у соціальних відносинах, виникненням нових конструктивних систем та методів будівництва, а також стрімким розвитком галузі будівельних матеріалів та методів проектування.

Еволюція пластичної мови архітектури, що відбувалась протягом ХХ століття сформувала основні методи та підходи до формотворення

об'єктів архітектури. Розуміння критеріїв та принципів створення архітектури є дуже важливим, як у реальному проектуванні, так і в процесі навчання. Варто зауважити, що основні принципові стилістичні напрямки XXI століття, визначені дослідженням, часто поєднуються між собою, що дає змогу отримати безліч варіацій та різнобарвних нюансів мови. Такі принципи не претендують на визначення нових стилів, але формують основні критерії розуміння причин і засобів створення архітектурних об'єктів.

Завдяки проведеним дослідженням вдалося створити перелік основних вимог до сучасної архітектури, які стали основою створення принципів, що формують архітектурні напрямки.

По-перше, вимоги сталого розвитку спонукають до розробки раціональних, енергозберігаючих, гармонійних та безпекових планувальних рішень з використанням нових матеріалів і технологій, зокрема й для зовнішніх форм та фасадних систем, що зумовлює появу нових архітектурних рішень.

По-друге, вимоги маркетингу, реклами впливають на заміну архітектурної мови інформативним навантаженням, коли архітектурна форма стає знаком бренду або інформаційним екраном.

По-третє, комерціалізація, штучність матеріалів, механізація, типізація архітектурних елементів та об'єктів стає основою заміни пластичної мови архітектури мовою промислового дизайну.

По-четверте, нові комп'ютерні методи та програми розробки архітектурних проєктів створюють умови для співавторства цифрових технологій й архітектора. Алгоритми побудови архітектурної форми іноді можуть стати несподіванкою для всіх учасників процесу проєктування.

Відповідно до цих вимог були сформульовані принципи, що відображають різні вектори формування пластичної мови сучасної архітектури. Йдеться про: оптимізацію вимог сталого розвитку, що вимагає створення гармонійного архітектурного середовища, форм і елементів на основі забезпечення екологічності, енергоефективності, ресурсозбереження, безпеки, інклюзивності, психологічного та естетичного комфорту; створення інформативної, брендової архітектури на вимогу маркетингу, бізнесу, економіки та її розвитку; використання принципів промислового дизайну в архітектурі для вирішення завдань мобільності як цілісних

об'єктів, так і окремих елементів архітектурної форми; застосування методів алгоритмів та ШІ для оптимізації пошуку архітектурної форми відповідно до визначених параметрів.

Окреслені критерії можуть бути застосовані в методиці архітектурного проєктування під час пошуків архітектурної форми, як окремо, так і один з одним, або всі разом. Це залежить від завдань, які має виконати проєктувальник. Розуміння сучасних засад забезпечує відмову від шляху декорування архітектури знаками минулого і створення підробок, позаяк сучасна архітектура має свою неповторну мову, яка з плином часу також буде змінена.

Визначені принципи та напрямки стали основою для проведення чотирьох науково-проєктних досліджень, які у 2024 році вилилися у випускові кваліфікаційні магістерські дисертації, виконані у навчально-творчій майстерні А. Давидова.

Перше дослідження на тему «Архітектурно-розпланувальні прийоми регенерації територій міських нетрів» [9], проведене у напрямку оптимізації вимог сталого розвитку, було виконане Г. Лавриненко, яка на той час вже була співавторкою наукових публікацій та виступала на конференціях. Кваліфікаційне дослідження розкриває причини виникнення міських нетрів і фокусується на визначенні методів і прийомів архітектурно-планувальної реорганізації таких територій. Запропоновані авторкою рішення відповідають вимогам сталого розвитку, передбачають створення безпечного комфортного середовища та економічних пасивних будівель.

Прикладом інформативної, брендової архітектури на вимогу маркетингу став культурний центр, розроблений Д. Акоюном [10] у межах проєкту «Регенерація нетрів на острові Дакір у місті Басра, Ірак». Темою його наукових досліджень були «Особливості архітектурно-просторової організації громадських будівель на прибережній зоні водойми». Об'єкт проєктування розташований на набережній і займає особливе місце у загальній композиції. Автор надав будівлі індивідуальну, знакову та атрактивну форму, що відповідає розумінню «інформативності». Будівля культурного центру вписана в містобудівну композицію острова і відіграє роль домінанти, що формує простір навколо себе. Споруда наділена лаконічним, знаковим образом, який може асоціюватися як з кораблем та вітрилами, так і з вітром та хвилями. Масштабна й образна форма будівлі передає відчуття значущості й у парі з простором

набережної створює цілісну композицію, яка розкривається до панорами міста та води.

Шлях формування архітектури з використанням принципів промислового дизайну для вирішення завдань мобільності як цілісних об'єктів, так і окремих елементів архітектурної форми було апробовано у науковому дослідженні Р. Петльованого «Засади перспективної архітектурно-планувальної організації торговельних комплексів» [11]. Характеристики обраної ділянки проектування, а саме території ринку Барабашово у м. Харкові, визначили структуру об'єкта, що інтегрується в лінійну мережу громадського транспорту. Торговельний комплекс формується вздовж транспортного коридору і складається з подібних модулів, що сприяє його перспективному розвитку. Водночас використання зелених фасадів і насаджень забезпечує енергоефективність спроектованого простору. Таким чином, концепція лінійної організації є комплексним і стратегічним підходом, що забезпечує цілісну та функціональну організацію великого торговельного центру.

Формування параметричної архітектури з використанням алгоритмічних методів та ШІ для оптимізації пошуку архітектурної форми відповідно до заданих параметрів було розглянуто у науковому дослідженні Б. Казаряна «Засади формування просторової структури громадських будівель засобами параметричного моделювання» [12]. Дослідження розкриває методику параметричного проектування, яке ґрунтується на алгоритмічних і обчислювальних методах та пропонує архітекторам безпрецедентний контроль і гнучкість у формуванні архітектурних об'єктів і середовища. Авторів вдалося вдосконалити систему та підвищити значущість використання параметричних алгоритмів, а також запропонувати власні алгоритми для вирішення завдання. Варто відзначити, що цей метод дає змогу швидко та ефективно створювати складні геометричні структури, які важко або неможливо реалізувати засобами CAD чи BIM. Також параметричне проектування виявляється гнучкішим в роботі з рекурсивними та випадковими елементами дизайну, а можливість автоматизованого застосування випадковості та рекурсії

дає змогу створити складні та непередбачувані проєктні рішення, чого важко досягти у CAD або BIM. За допомогою запропонованих принципів та методик автору вдалося запропонувати архітектурно-планувальне рішення забудови IT-комплексу у м. Хмельницькому.

Таким чином, чотири магістерські роботи стали продовженням концепції, запропонованої дисертаційним дослідженням. Проєктні пропозиції підтвердили наукові результати та ілюстрували визначені принципи, що дало поштовх новим науковим розвідкам, які поглибили знання предмета.

Поставлені питання знайшли відповіді у подальших магістерських дослідженнях та проєктних пропозиціях. Результатом стали шість статей на різну тематику, що були опубліковані у співавторстві з керівником навчально-творчої майстерні.

Методи використання засобів параметричного проектування та технологій розробки й презентації проєктів розглянули магістри В. Нестеренко [13], Є. Андрусенко [14]. У 2025 році були опубліковані статті присвячені питанням містобудівного, типологічного, технологічного та історичних аспектів і проблем архітектури. Важливо, що в цих публікаціях використано архітектурні проєкти магістрів: К. Медвідь [15], Д. Черненко [16], Н. Селецької [17], К. Болобана [18], виконані під час навчання.

Головні висновки і перспективи використання результатів дослідження. Темпи і рівень завдань сучасної архітектури дедалі більше вимагають застосування наукових методів прийняття рішень. Це стосується і навчального архітектурного проектування, особливо на другому (магістерському) рівні вищої освіти, де завдання пов'язані з реальними місцями та складними комплексними питаннями реконструкції вже існуючих об'єктів, їхньої модернізації чи нового будівництва.

Наукове мислення дає змогу отримати обґрунтовані проєктні концепції та запропонувати ефективні рішення. Впровадження наукових досліджень у методику архітектурного проектування підвищує якість освіти архітекторів та створює умови для отримання виважених, обґрунтованих проєктних рішень.

Список використаних джерел

1. Linda N. Groat and David Wang, *Architectural Research Methods*. 2nd ed. New York : Wiley, 2013. 480 p.
2. Aksamija A. *Research Methods for the Architectural Profession*. Taylor & Francis Group, 2021. 224 p.
3. Lucas R. *Research Methods for Architecture*. King Publishing, Laurence, 2016. 208 p. URL: <https://www.perlego.com/book/3202861/research-methods-for-architecture-pdf> (дата звернення: 15.12.2025).

4. Габрель, М., Кайдановська О. Професіоналізація в архітектурній освіті: проблеми підготовки архітекторів до професійної діяльності. *Українська професійна освіта*. 2017. № 1. С. 38–51. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.888296> (дата звернення: 15.12.2025).
5. Куцевич В. В., Брідня Л. Ю., Рогожнікова О. Є. Нормативно-методичні основи архітектурного проектування громадських будівель і споруд : навчальний посібник. Київ : КНУБА, 2016. 110 с. URL: <https://elib.knuba.edu.ua/library/DocumentDescription?docid=KvKNUBA.BibRecord.213567> (дата звернення: 12.01.2026).
6. Крамаренко М. О., Колеснікова Н. Ю. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Методика наукових досліджень в архітектурі». Одеса, 2019. 36 с. URL: https://odaba.edu.ua/upload/files/Methodika_naukovih_doslidzhen_v_arhitekturi.pdf (дата звернення: 12.01.2026)..
7. Кайдановська О. Методика архітектурного дослідження і проектування : [навчальна програма]. *Національний університет «Львівська політехніка»*. URL: <https://directory-new.lpnu.ua/majors/subject/iard/8.G17.00.01/19/2025/ua/full/2/21206> (дата звернення: 14.01.2026).
8. Тютіна Л. В. Еволюція пластичної мови архітектури громадських будівель ХХ століття : дисертація ... доктора філософії : 191 / НАОМА. Київ, 2022. 226 с. URI: <http://195.20.96.242:5068/kvnaoma-xmlui/handle/123456789/268?show=full> (дата звернення: 10.12.2025).
9. Лавриненко Г. Архітектурно-розпланувальні прийоми регенерації територій міських нетрів : кваліфікаційна магістерська робота / НАОМА. Київ, 2024. 75 слайдів. URI: <http://195.20.96.242:5068/kvnaoma-xmlui/handle/123456789/692?show=full> (дата звернення: 09.12.2025).
10. Акопян Д. Особливості архітектурно-просторової організації громадських будівель на прибережній зоні водойми : кваліфікаційна магістерська робота / НАОМА. Київ, 2024. URI: <http://195.20.96.242:5068/kvnaoma-xmlui/handle/123456789/691?show=full> (дата звернення: 09.12.2025).
11. Петльований Р. Засади перспективної архітектурно-планувальної організації торговельних комплексів : кваліфікаційна магістерська робота / НАОМА. Київ, 2024. URL: <http://195.20.96.242:5068/kvnaoma-xmlui/handle/123456789/633> (дата звернення: 08.12.2025).
12. Казарян Б. Засади формування просторової структури громадських будівель засобами параметричного моделювання : кваліфікаційна магістерська робота / НАОМА. Київ, 2024. URI: <http://195.20.96.242:5068/kvnaoma-xmlui/discover?scope=%2F&query=%D0%9A%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%80%D1%8F%D0%BD+%D0%91.&submit=%3E%3E> (дата звернення: 08.12.2025).
13. Нестеренко В., Давидов А. Досвід та засоби параметричного проектування житлових будівель. *Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури*. 2025. Вип. 3. 49–59. <https://doi.org/10.32782/naoma-bulletin-2025-3-6>
14. Андрусенко Є., Давидов А. Трансформація інструментарію та засобів презентації архітектурних проєктів: історичний та сучасний контекст. *Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва»*. 2025. Вип. 37. С. 20–28. DOI <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2025-37-3>
15. Медвідь К., Давидов А. Сучасні прийоми організації пішохідних публічних просторів. *Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва»*. 2025. Вип. 37. С. 29–37. DOI <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2025-37-4>
16. Черненко Д., Давидов А. (2025). Досвід та перспективи використання вертикального озеленення в міському середовищі. *Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури*. 2025. Вип. 4. С. 80–89. <https://doi.org/10.32782/naoma-bulletin-2025-4-10>
17. Селецька Н., Давидов А. Особливості функціонально-просторового формування міських артцентрів. *Вісник Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури*. 2025. Вип. 4. 20–26. <https://doi.org/10.32782/naoma-bulletin-2025-4-3>
18. Болобан К., Давидов А. Історія стилю «цегляний експресіонізм» в архітектурі та перспективи використання його особливостей в Україні. *Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва»*. 2025. Вип. 38. С. 7–15. <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2025-38-1>

References

1. Linda, N. (2013). *Groat and David Wang, Architectural Research Methods* (2 nd ed.). Wiley [in English].
2. Aksamija, A. (2021). *Research Methods for the Architectural Profession*. Taylor & Francis Group [in English].
3. Lucas R., & Lucas R. (2016). *Research Methods for Architecture*. King Publishing, Laurence. <https://www.perlego.com/book/3202861/research-methods-for-architecture-pdf> [in English].
4. Habrel, M., Kaydanovska, O. (2017). Profesionalizaciya v architecturnoyi osviti: problemy pidgotovki architectoriv do profesijnoyi diyalnosti [The problems of professional architects training: relational work]. *Ukrainska profesijna osvita* [Ukrainian professional education], 1, 38–51. <https://doi.org/10.5281/zenodo.888296> [in Ukrainian].
5. Kucevich, V., Bridnya, L., & Rogozhnikov, O. (2016). *Normatyvno-metodychni osnovy arkhitekturnoho proektuvannia hromadskykh budivel i sporud* [Normative and methodological foundations of architectural design of public buildings and structures] [Navchalnyi posibnyk]. KNUBA <https://elib.knuba.edu.ua/library/DocumentDescription?docid=KvKNUBA.BibRecord.213567> [in Ukrainian].
6. Kramarenko, M. O., & Kolesnikova, N. Yu. (2019). *Metodychni vkazivky do vykonannia kursovoi roboty z dystsypliny «Metodyka naukovykh doslidzhen v arkhitekturi»* [Methodological instructions for completing coursework in the discipline «Methodology of Scientific Research in Architecture»].

- https://odaba.edu.ua/upload/files/Metodyka_naukovih_doslidzhen_v_arhitekturi.pdf [in Ukrainian].
7. Kaidanovska, O. (n.d.). *Metodyka arkhitekturnoho doslidzhennia i projektuvannia* [Methodology of architectural research and design] [Navchalna prohrama]. Natsionalnyi universytet «Lvivska politekhnik» [Lviv Polytechnic National University]. <https://directory-new.lpnu.ua/majors/subject/iard/8.G17.00.01/19/2025/ua/full/2/21206> [in Ukrainian].
 8. Tutina, L. (2022). *Evolutsiia plastychnoi movy arkhitektury hromadskykh budivel XX stolittya* [The evolution of the plastic language of the architecture of public buildings of the 20th century] [Dysertatsiia doktora filosofii, NAOMA]. <http://195.20.96.242:5068/kvnaoma-xmlui/handle/123456789/268?show=full> [in Ukrainian].
 9. Lavrynenko, H. (2024). *Arkhitekturno-rozplanuvalni pryomy reheneratsii terytorii miskykh netrivy* [Architectural and urban planning methods of slum areas regeneration] [Kvalifikatsiina mahisterska robota, NAOMA]. <http://195.20.96.242:5068/kvnaoma-xmlui/handle/123456789/692?show=full> [in Ukrainian].
 10. Akopyan, D. (2024). *Osoblyvosti arkhitekturno-prostorovoi orhanizatsii hromadskykh budivel na pryberezhnii zoni vodoimy* [Features of the architectural and spatial organisation of public buildings in the coastal zone of a reservoir] [Kvalifikatsiina mahisterska robota, NAOMA]. <http://195.20.96.242:5068/kvnaoma-xmlui/handle/123456789/691?show=full> [in Ukrainian].
 11. Petlovanyi, R. (2024). *Zasady perspektyvnoi arkhitekturno-planuvanoi orhanizatsii torhivelnnykh kompleksiv* [Bases of prospective architectural and planning organization of shopping complexes] [Kvalifikatsiina mahisterska robota, NAOMA]. <http://195.20.96.242:5068/kvnaoma-xmlui/handle/123456789/633> [in Ukrainian].
 12. Kazarian, B. (2024). *Zasady formuvannia prostorovoi struktury hromadskykh budivel zasobamy parametrychnoho modeliuвання* [Principles of formation of the spatial structure of public buildings using parametric modeling] [Kvalifikatsiina mahisterska robota, NAOMA]. <http://195.20.96.242:5068/kvnaoma-xmlui/discover?scope=%2F&query=%D0%9A%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D1%80%D1%8F%D0%BD+%D0%91.+&submit=%3E%3E> [in Ukrainian].
 13. Nesterenko, V., & Davydov, A. (2025). Dosvid ta zasoby parametrychnoho projektuvannia zhytlovykh budivel [Experience and tools of parametric design of residential buildings]. *Visnyk Natsionalnoi akademii obrazotvorchoho mystetstva i arkhitektury* [Bulletin of the National Academy of Fine Arts and Architecture], (3), 49–59. <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2025-37-3> [in Ukrainian].
 14. Andrusenko, Ye. & Davydov, A. (2025). Transformacia instrumentariu ta zasobiv prezentatsii arhitekturnykh proektiv: istorichni ta suchasni konteksty. [Transformation of architectural design tools and presentation methods: historical and modern contexts]. *Zbirnyk naukovykh prac «Ukrainska akademiya mystetstva»* [Collection of Scholarly Works «Ukrainian Academy of Art»], (37), 20–28. <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2025-37> [in Ukrainian].
 15. Medvid, K., & Davydov, A. (2025). Suchasni priyomy organizatsii pishohidnykh publicnykh prostoriv [Modern approaches to the organization of pedestrian public spaces]. *Zbirnyk naukovykh prac «Ukrainska akademiya mystetstva»* [Collection of Scholarly Works «Ukrainian Academy of Art»], (37), 29–37. <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2025-37-4> [in Ukrainian].
 16. Chernenko, D. & Davydov, A. (2025). Dosvid ta perspektyvy vykoryctannya vertykalnogo ozelenennya v miskomu seredovyshu [Experience and prospects of using vertical planting in the urban environment]. *Visnyk Nacionalnoyi akademii obrazotvorchoho mystetstva I arhitektury* [Bulletin of the National Academy of Fine Arts and Architecture], (4), 80–89. <https://doi.org/10.32782/naoma-bulletin-2025-4-10> [in Ukrainian].
 17. Seletska, N. & Davydov, A. (2025). Osoblyvosti funktsionalno-prostorovogo formuvannya miskih artcentriv [Features of functional spatial formation of city art centers]. *Visnyk Nacionalnoyi akademii obrazotvorchoho mystetstva I arhitektury* [Bulletin of the National Academy of Fine Arts and Architecture], (4), 20–26. <https://doi.org/10.32782/naoma-bulletin-2025-4-3> [in Ukrainian].
 18. Boloban, K. & Davydov, A. (2025). Istoria stylu «ceglyanyi ekspresionizm» v arhitekturi ta perspektyvy vykorystannya yogo osoblyvostey v ukraïini [The History of the «Brick Expressionism» Style in Architecture and the Prospects for Its Application in Ukraine]. *Zbirnyk naukovykh prac «Ukrainska akademiya mystetstva»* [Collection of Scholarly Works «Ukrainian Academy of Art»], (38), 7–15. <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2025-38-1> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 23.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 07.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 26.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)